

Formaliteiten na overlijden

Formaliteiten na overlijden

Een naaste uit uw familie- of kennissenkring is overleden. Graag willen wij onze deelneming betuigen met dit overlijden. Het zal u moeilijk vallen nu uw aandacht te richten op formaliteiten die vervuld moeten worden. Deze brochure met checklist kan u wellicht van pas komen bij het treffen van de noodzakelijke maatregelen. Over de punten van de checklist vindt u verderop in de brochure meer informatie.

Checklist

Onderstaande acties zijn van belang bij de afhandeling van de diverse formaliteiten na het overlijden van uw naaste. Vink de punten af welke zijn afgehandeld. U houdt dan een goed overzicht.

- Nagaan of er een testament en/of donorregistratie is (de overledene kan beschikkingen getroffen hebben omtrent de uitvaart).
- Nagaan of er een uitvaart- of levensverzekering is.
- Contact opnemen met de uitvaartverzorger (is de wens van de overledene bekend en/of is er een verzekeringspolis).

Orgaan- en weefseldonatie

Na een overlijden zal de arts, indien van toepassing, het donorregister raadplegen om na te gaan of uw dierbare als donor staat geregistreerd. Wanneer deze niet geregistreerd staat of wanneer hij/zij heeft aangegeven dat de beslissing aan de nabestaande(n) of een specifiek persoon wordt overgelaten, kan de behandelend arts toestemming vragen voor donatie. Als uw dierbare in het donorregister toestemming heeft gegeven voor donatie, zal de arts aan u instemming vragen.

Alle afspraken omtrent orgaan- en weefseldonatie worden gecoördineerd door de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS), Eurotransplant (organen) en NTS-Bislife (weefsels).

Orgaandonatie

Wanneer we spreken over orgaandonatie hebben we het over de volgende organen: hart, lever, longen, nieren, alvleesklier en dunne darm. Orgaandonatie vindt altijd plaats op de operatiekamer. Alleen als bewezen is dat iemand overleden is (via diverse onderzoeken), mag orgaandonatie plaatsvinden.

Weefseldonatie

Wanneer we spreken over weefseldonatie hebben we het over de volgende weefsels: huid, cornea (hoornvlies), hartkleppen en bot- en peesweefsel. Donatie van weefsel kan van enige uren tot maximaal 24 uur na het overlijden plaatsvinden.

Na de donatie

Na de donatie kan uw dierbare op gebruikelijke wijze worden opgebaard. Van de donatie zijn geen uiterlijke kenmerken zichtbaar. Eventuele zichtbare littekens kunnen door kleding aan het oog onttrokken worden. De begrafenis of crematie hoeft door de donatie niet te worden vertraagd. Eventuele kosten die worden gemaakt zijn nooit voor de nabestaanden.

Meer informatie over donatie vindt u op de website van de Transplantatiestichting Nederland, www.transplantatiestichting.nl.

Ter beschikking stellen van de wetenschap

Een overledene kan alleen ter beschikking van de wetenschap worden gesteld, wanneer dit door een universiteit is bevestigd. Tijdens het leven moet een persoon zich hebben aangemeld bij een universiteit en zijn geaccepteerd. Bij terbeschikkingstelling van de wetenschap kan geen obductie of donatie plaatsvinden. Bij een gerechtelijke obductie komt de terbeschikkingstelling dan ook te vervallen.

Obductie

De behandelend arts of de arts die de dood heeft geconstateerd, vraagt of u toestemming geeft voor obductie (ook wel sectie of autopsie genoemd). De arts legt u de toestemmingsprocedure uit. Hij vermeldt de reden en de omvang van de obductie en vraagt toestemming aan de nabestaande(n). In die gevallen, waarin geen toestemming vereist is, legt de arts uit waarom dit niet nodig is.

Wat is een obductie?

Bij een obductie onderzoekt een patholoog het lichaam van de overledene. Hierbij worden de organen in de borst- en buikholte onderzocht. Als het nodig is dat ook andere lichaamsdelen of organen worden onderzocht, moet dit door de arts die toestemming vraagt duidelijk zijn aangegeven. De nabestaande(n) kunnen bezwaar maken tegen een volledige obductie, maar wel een geringere omvang van obductie toestaan.

Doel van een obductie

Het doel van een obductie kan zijn:

- een onderzoek naar de oorzaak van overlijden.
- een onderzoek naar de resultaten van een medische behandeling.

Wie moeten toestemming geven voor een obductie?

Aan de nabestaande(n) van de overledene wordt toestemming gevraagd voor obductie.

Wanneer is geen toestemming nodig

In onderstaande gevallen is geen toestemming van de nabestaande(n) noodzakelijk:

- als door de overledene (zestien jaar of ouder) een verklaring is ondertekend, waarin hij/zij om een obductie vraagt of hiervoor toestemming geeft.
- In geval van een gerechtelijke obductie, omdat deze op last van de officier van justitie plaatsvindt.

De uitslag van het onderzoek

De patholoog deelt zijn bevindingen mee aan de arts die de overledene behandeld heeft. Deze licht de nabestaande(n) in. Hiervoor dient u zelf na vier tot zes weken een afspraak te maken met de behandelend arts. In geval van een gerechtelijke sectie wordt alleen de officier van justitie ingelicht.

Na de obductie

Na de obductie wordt de overledene 'cosmetisch hersteld' en kan er normaal een opbaring plaatsvinden.

Het bewaren van weefsel en organen

Er zijn omstandigheden waarin, naast de kleine stukjes weefsel voor het microscopisch onderzoek, één of meer organen – of delen daarvan – langer worden bewaard.

Redenen kunnen zijn:

- het orgaan is heel klein en moet in zijn geheel voor het aanvullend microscopisch onderzoek worden meegenomen.
- het betreft een ingewikkelde afwijking van het orgaan, die uitgebreider onderzoek, al dan niet in samenwerking met een expert, noodzakelijk maakt.
- het weefsel of orgaan moet eerst bewerkt worden om tot onderzoek over te kunnen gaan.

De bewerking kan enkele dagen en soms weken in beslag nemen. Voor hersenonderzoek bijvoorbeeld is een periode van zes tot twaalf weken nodig voor bewerking en beoordeling. Er zijn dus verschillende redenen om bepaalde (delen van) organen langer te bewaren. Deze weefsels of organen kunnen niet met de overledene mee begraven of gecremeerd worden, maar worden later alsnog gecremeerd door het ziekenhuis. Als u hiertegen bezwaar heeft, kunt u dit kenbaar maken aan de arts. Als uw bezwaar ertoe leidt dat er tijdens de obductie onvoldoende gegevens kunnen worden verkregen, dan zal de arts dit met u bespreken. U kunt dan in samenspraak tot een voor u aanvaardbare beslissing komen.

Niet-natuurlijke dood

Onder een niet-natuurlijke dood wordt verstaan dat iemand ten gevolge van een niet-natuurlijke oorzaak is overleden. Hieronder vallen onder andere een verkeersongeval of een misdrijf. Door politie en justitie zal een onderzoek naar de doodsoorzaak worden ingesteld.

In geval van een niet-natuurlijke dood zal een rouwbezoek pas plaats kunnen vinden wanneer de overledene door de gemeentelijke lijkschouwer is vrijgegeven.

Donatie kan plaatsvinden na overleg met de gemeentelijke lijkschouwer.

Indien de overledene voor sectie naar het Nederlands Forensisch Instituut moet worden overgebracht, gebeurt dit via het mortuarium.

Verzorging van de overledene

Indien een patiënt in het ziekenhuis overlijdt, draagt het ziekenhuis zorg voor de noodzakelijke laatste verzorging (het afleggen). Wanneer er een duidelijke andersluidende wens te kennen is gegeven, zal hieraan gehoor worden gegeven. Deze wens kan door de overledene zijn aangegeven of kort na het overlijden door de nabestaande(n) kenbaar worden gemaakt.

Persoonlijke wensen

Persoonlijke wensen inzake make-up, kleding, sieraden en dergelijke kunt u kenbaar maken bij uw uitvaartverzorger.

Rituele bewassing

Rituele bewassing kan, in overleg met uw uitvaartverzorger en de mortuariumbeheerder, in het mortuarium plaatsvinden, mits hiervoor voldoende ruimte beschikbaar is.

Persoonlijke bezittingen

De persoonlijke bezittingen van de overledene worden aan de nabestaande(n) meegegeven. Hiervoor wordt op de afdeling een formulier ingevuld en dit dient u, als bewijs van ontvangst, te tekenen. Tevens wordt op dit formulier aangegeven welke persoonlijke bezittingen met de overledene meegaan naar het mortuarium.

Mortuarium

De overledene wordt voor de noodzakelijke laatste verzorging (het afleggen) naar het mortuarium gebracht. U kunt het mortuarium bereiken via uw uitvaartverzorger.

De wenselijke zorg (o.a. het koelen en opbaren) kan, behalve door de beheerder van het mortuarium van het ziekenhuis, ook door een andere uitvaartverzorger elders verricht worden. De overledene wordt dan via het mortuarium van het ziekenhuis overgeplaatst. De kosten welke de beheerder van het mortuarium hiervoor maakt worden door de beheerder in rekening gebracht. Tenzij de overledene binnen drie uur na overlijden naar elders is overgebracht door de door u ingeschakelde uitvaartverzorger, beginnen de medewerkers van het mortuarium met de koeling van de overledene. Deze handeling en het gebruik van de mortuariumruimte wordt door de beheerder van het mortuarium aan de nabestaande(n) in rekening gebracht.

Openingstijden mortuarium

Voor zaken die het mortuarium aangaan, kan uw uitvaartverzorger contact opnemen met de beheerder.

Mortuarium Helmond

Openingstijden: op afspraak.

Bezoek: op afspraak via eigen uitvaartverzorger.

Mortuarium Deurne

Openingstijden: op afspraak.

Bezoek: op afspraak via eigen uitvaartverzorger.

Contact opnemen met de uitvaartverzorger

Het wordt aanbevolen, uiteraard voor zover u dat wenst, zo spoedig mogelijk een uitvaartverzorger naar keuze in te schakelen.

Het kan zijn dat:

- de overledene tijdens zijn/haar leven bepaalde wensen met betrekking tot de uitvaart, zoals de keuze van de uitvaartverzorger, met u als nabestaande(n) heeft besproken. Dit kan hij/zij ook hebben vastgelegd in een codicil.
- in de persoonlijke papieren van de overledene een verzekeringspolis aanwezig is.

Naast de wenselijke zorg voor de overledene, kan de uitvaartverzorger veel van de te verrichten formaliteiten van u overnemen, zoals:

- het afhalen van de overlijdenspapieren bij het mortuarium.
- het vervullen van de vereiste formaliteiten bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Voor het regelen van de uitvaart kunt u terecht bij een van de begrafenis- en crematieverzorgers in het verzorgingsgebied van het Elkerliek ziekenhuis.

Uitvaartverzorging

• Amore Uitvaartverzorging	0493 - 38 15 54
• Bloemers Uitvaartverzorging	0492 – 54 91 56
• Uitvaartbegeleiding van den Boom	077 – 466 41 41
• Bo Brans Uitvaartzorg	0413 – 32 58 88
• Uitvaartverzorging Buitelaar & Verlaek	0492 – 71 31 04
• Claassen Uitvaartzorg	085– 744 10 24
• Coda Uitvaarten	0499 – 42 21 34
• Dela Begrafenis- en Crematie	0800 – 955 66 55
• De Groof Uitvaartverzorging	0492 – 31 95 33 / 0493 – 320 027
• Uitvaartzorg van de Kerkhof	0492 – 78 06 60
• van Kessel Uitvaartverzorging	0493 – 31 65 82
• Monuta Magis	0492 – 66 60 00
• Meeuws & Verspeek Uitvaartverzorging	0493 – 49 34 15 / 0493 – 69 16 10
• Uitvaartzorg Hans Raaijmakers	040 – 780 80 00
• Uitvaart Frits Spierings	0492 – 52 50 00
• van der Stappen Uitvaartverzorging	040 – 286 13 83
• Waterhof Uitvaartzorg	06 – 55 14 04 83
• Zegers Begrafenis- en crematieverzorging	077 – 307 12 00

Kosten

De noodzakelijke zorg (het afleggen) komt voor rekening van het ziekenhuis. De kosten voor de wenselijke zorg worden in rekening gebracht.

Rouwverwerking

Mocht er behoefte zijn aan rouwverwerking in het ziekenhuis, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Geestelijke Verzorging en Ethiek, telefoon 0492 – 59 57 30. U kunt ook een e-mail sturen naar: geestelijkeverzorging@elkerliek.nl.

De verpleging kan u hierbij van dienst zijn.

Het Landelijk Steunpunt Rouw (LSR) kan u onder andere informeren over gespreksgroepen voor rouwverwerking. Meer informatie vindt u op de website www.landelijksteunpuntrouw.nl.

Telefoonnummer: 033-4616886

E-mail: info@landelijksteunpuntrouw.nl.

Tot slot

Mochten er nog vragen zijn met betrekking tot het overlijden van uw naaste, dan kunt u altijd contact opnemen met de uitvaartverzorger, de verpleegkundige van de afdeling of de behandelend arts.

**Wij wensen u en uw familie veel sterkte
met het verwerken van dit verlies.**

Telefoonnummers en adressen

Locatie Helmond

Wesselmanlaan 25
5707 HA Helmond
T: 0492 – 59 55 55

Locatie Deurne

Dunantweg 16
5751 CB Deurne
T: 0493 – 32 88 88

Locatie Gemert

Julianastraat 2
5421 DB Gemert
T: 0492 – 59 55 55

